

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Vadsø, 18. april 2011

Ref: 2010/05024 ME/ME3 HHO:elt

NOU 2010:14 Lett å komme til orde – vanskelig å bli hørt

Høringssvar fra Finnmarken

Viser til departementets høringsbrev av 17. januar 2011.

Finnmarken vil tilrå at moms fritaket for trykt avis opprettholdes, og utvides til også å omfatte nyhets- og debattaviser i digitale formater. Dersom dette ikke lar seg gjennomføre, mener vi at moms fritaket bør opprettholdes, mens moms for avis i digitalt format settes til 8 %.

Omfordelingsalternativets forslag om å innføre moms på 8 % på trykt avis og mindretallsforslaget om 25 % moms på avis, vil sannsynligvis føre til at Finnmarken ikke kan opprettholdes som seksdagersavis. Det betyr at avis- og nyhetstilbudet til befolkningen lengst nordøst i Norge, svekkes dramatisk.

Finnmarken vil peke på at dagens produksjonsstøtte favoriserer Oslo-aviser og noen få utvalgte storbyaviser, i tillegg til å støtte de aller minste avisene. Brede dagsaviser som kombinerer lokale og regionale dekning fra andre ståsteder enn storbyene, faller stort sett utenfor produksjonsstøtteordningen. Momsfritak har derfor vist seg å være den mest treffsikre og nøytrale ordningen til å ivareta de brede regional- og lokalavisene.

Finnmarken anbefaler at ordningen med distribusjonsstøtte til avisene i Finnmark opprettholdes fordi denne er et viktig bidrag til å redusere avstandsurempene ved å operere i små markeder med spredt befolkning.

Vi vil også peke på behovet for særskilte tiltak for å styrke samisk språk. Finnmarken mener imidlertid at den samiske pressestøtten må forbeholdes aviser som utgis på samisk.

1. Om avisa Finnmarken og medietilbudet i Øst-Finnmark

Finnmarken utgis av Dagbladet Finnmarken AS, og er heleid av A-pressen. Avisen kommer ut på papir seks dager i uka i Vadsø og er Finnmarks nest største avis. Vårt nettsted finnmarken.no oppdateres med nyheter flere ganger i døgnet, gjennom hele uka. Finnmarken

er den eneste avisa i Øst-Finnmark som har et nyhetstilbud på nett som går ut over å være kopi av papiravisa.

Dagbladet Finnmarken AS hadde i 2010 en omsetning på 32,1 millioner kroner, hvorav 13,9 millioner er opplagsinntekter. Driftsresultatet var på 2,0 millioner. Antall årsverk er 25, hvorav 12 er redaksjonelle.

Finnmarken er den nest største private bedriften i Vadsø. I tillegg til arbeidsplassene i Finnmarken, har A-pressen lønns- og regnskapskontor i Vadsø med 10 ansatte.

Bekreftet opplag i 2010 var 6.359 eksemplarer, en tilbakegang fra året før på 491 årseksemplarer. I tillegg til den generelle nedgangen i avismarkedet, rammes vi av befolkningsnedgang i store deler av dekningsområdet.

Den trykte utgaven leses daglig av 20.116. Nettutgaven har daglig 7.500 lesere. Til sammen leser 23.835 Finnmarken på papir, nett eller på begge format. (Kilde: Forbruker & Media 11/01).

Finnmarken utgis i Vadsø og har lokalkontor i Kirkenes. Dekningsområdet strekker seg over et område som er om lag 500 kilometer langt, og omfatter alle ni kommuner i Øst-Finnmark. Finnmarken har daglig nyhets- og servicestoff fra samtlige ni kommuner.

Berlevåg	1 031
Båtsfjord	2 071
Gamvik	991
Lebesby	1 336
Nesseby	893
Sør-Varanger	9 826
Tana	2 897
Vadsø	6 095
Vardø	2 111
Sum	27 251

Nesten hele den voksne befolkningen i dekningsområdet leser Finnmarken.

Befolkningen i Øst-Finnmark har ingen andre dagsavistilbud. Deler av regionen dekkes av fådagersaviser, som alle mottar produksjonsstøtte eller samisk avisstøtte:

Avis	Bekreftet opplag	Direkte statsstøtte
Avvir	1 271	10 578 000*)
Sør-Varanger Avis	3 898	924 296
Varangeren	1 219	676 296
Østhavet	1 664	676 296
Sagat	2 732	7 671 000*)

(Kilde: Medietilsynet.no og Norsk Opplagskontroll)

*) Statsstøtten i 2008, som er siste oppgitte støttebeløp fra Medietilsynet.no.

Finnmarken regner ikke Avvir som konkurrent, siden den utgis på samisk og fyller et viktig behov som andre aviser ikke kan dekke.

De øvrige avisene i tabellen, også Sagat, er konkurrenter i vårt lokale marked. Disse avisene mottartotalt 10 millioner kroner i produksjonsstøtte for å produsere lokalt og regionalt stoff på norsk med utgangspunkt i Finnmark.

Finnmarken og ni andre aviser i Finnmark mottar distribusjonsstøtte, begrunnet med store avstander og spredt bosetting. I 2010 mottok Finnmarken 434.307 kroner av en budsjettpost på totalt 1.743.000 kroner.

Det viktigste nyhetstilbudet i fylket, ved siden av Finnmarken, er NRK Troms og Finnmark og NRK Sápmi, som leverer lokale og regionale nyheter på radio, TV og nett.

Høye og stabile lisensinntekter gir NRK store fortrinn i forhold til å gi et bredt nyhetstilbud på mange plattformer. NRK har en ekstra sterk posisjon i Finnmark, ettersom NRK Troms og Finnmark og NRK Sápmi begge har store redaksjoner og flere avdelingskontorer i fylket. NRK Sápmi har riksdekkende funksjoner og et spesielt ansvar for samisk språk. På nett er likevel NRK Sápmi i all hovedsak norskspråklig, og blir derfor en lisensfinansiert konkurrent til avisenes nettutgaver.

Riksavisene representerer i liten grad et tilbud til folk i Øst-Finnmark. Avisene er først tilgjengelig i Finnmark om ettermiddagen (eller dagen etter utgivelse for abonnenementsavisene). Under 10 % av innbyggerne leser papirutgaven av VG, og aviser som Nordlys, Aftenposten og Dagens Næringsliv har en husstandsdekning på under 1 %. (Kilde: Aviskatalogen.no)

2. Redaksjonell profil

Finnmarkens har som målsetting å bidra til å bygge identitet og optimisme i Øst-Finnmark. Dette skjer gjennom bredt nærvær i folks hverdag, nyhetsformidling, avdekking av kritikkverdige forhold og bred lavterskel samfunnsdebatt på ulike plattformer.

Finnmarken har følgende grunnsyn for journalistikken, fastlagt i selskapets vedtekter:

Avisen skal drive saklig og uavhengig journalistikk, forankret i arbeiderbevegelsens ideer om frihet, demokrati og likeverd.

I tillegg til lokal- og regionalavisenes samfunnsbyggende roller og særskilte ansvar for demokrati og norsk språk, vil Finnmarken peke på en del særskilte utfordringer i vårt dekningsområde:

a) Lang avstand til hovedstaden

Verden ser forskjellig ut avhengig av hvor vi er. Finnmark er aller lengst fra Oslo, som har de største mediene og hvor den nasjonale dagsordenen settes. Mange av sakene som dominerer i riksmidlene oppleves som mindre relevante for folk i denne delen av landet, samtidig som problemstillinger som er viktige for Finnmark, sjelden når opp i Dagsrevyen eller Dagbladet.

b) Flerkulturell befolkning

Øst-Finnmarks befolkning er sammensatt. Den samiske urbefolkningen og den kvenske/finske minoriteten har begge kjerneområder i Finnmarkens dekningsområde. Mens de samiske

mediene henvender seg spesifikt til den delen av befolkningen som klart definerer seg som samisk, inkluderer Finnmarken hele befolkningen i nyhetsperspektivet og debattene. Det samiske og kvenske/finske er integrert i vår avis – slik det er i befolkningen. Dette bidrar til etnisk mangfold på trykk, ved at konflikter blir belyst og ulike grupper og synspunkter kommer til orde, samtidig som avisen er opptatt av å ivareta fellesskapet.

I tillegg til den samiske og kvenske/finske befolkningen, har Sør-Varanger en stor russisk befolkning. Flere av kommunene i Øst-Finnmark har også svært høyt innslag av innvandrere/flyktninger. Dette gjør regionen til en av landets befolkningsmessig mest mangfoldige, noe som øker behovet for å speile ulike stemmer og gi dem mulighet til å bli hørt ut over sin egen lokale gruppe.

c) Grenseland mot Russland

Norges 196 kilometer lange grense mot Russland går gjennom Sør-Varanger, mens fiskerisamfunnene nord for Varangerfjorden ligger opp mot delelinjen i Barentshavet. Norges forhold til Russland er et utenrikspolitisk tema som i hovedsak dekkes journalistisk av større riksdekkende medier. Hvordan forholdet til vårt største naboland påvirker befolkningen og næringslivet i grenseområdene, fanges i liten grad opp av disse. Både delelinjeavtalen og ordningen med grenseboerbevis som trer i kraft i løpet av året, vil føre til at kontakten mellom folk på tvers av grensen akselererer, noe som gjør det enda viktigere å følge utviklingen tett.

Få andre lokal- og regionaviser har innslag av utenrikspolitikk i sin selvstendige dekning. Finnmarken er i en unik stilling ved at vi kan dekke utenrikspolitiske tema ut fra lokalt ståsted og mellomfolkelig profil.

Selv om Finnmarken har et begrenset nedslagsfelt, er vi knyttet til et landsdekkende redaksjonelt samarbeid gjennom A-pressen. Dette innebærer at aktuelt stoff fra oss brukes av papir- og nettaviser i hele landet, ikke minst saker knyttet til samiske spørsmål og Norges forhold til Russland.

3. Finnmarkens vurdering av forslagene i NOU 2010:14

Avisenes momsfritak har lang historie og har vært avgjørende for at Norge har vært på topp i avislesing og hatt et mangfold av nasjonale, regionale og lokale aviser.

Produksjonsstøtten har bidratt til en enda sterkere Oslo-dominans og sentralisering av de redaksjonelle miljøene i Norge enn det mediemarkedet i seg selv skulle tilsi. Av den samlede direkte støtten på 264 millioner kroner (2009), gikk 133 millioner til aviser som utgis i Oslo. Ytterligere 73 millioner tilfalt aviser i Bergen, Stavanger og Tromsø. Det meste av den øvrige produksjonsstøtten spres på svært mange småaviser.

Brede regionale aviser av Finnmarkens type havner stort sett utenfor de direkte støtteordningene. Momsfritaket har derimot fungert som en treffsikker og nøytral ordning.

Vi mener også det er vanskelig å sette et prinsipielt skille mellom yringer på papir og andre plattformer. En stor del av leserne kombinerer bruken av nett og papir. Med en høyere moms på nett enn papir, vil avisenes økonomi svekkes etter hvert som kundene beveger seg mot nettløsninger. Nullmoms, eller eventuelt 8 % moms på netttinnhold, kan stimulere til utvikling av nyhetsmedier på nett, både innenfor og utenfor dagens avismiljøer.

Omfordelingsforslagets modell om støtte basert på redaksjonelle kostnader framstår som byråkratisk og uforutsigbart, og vil favorisere storbyavisene. Større bedrifter vil i større grad enn små ha ressurser til å tilpasse seg ulike støtteordninger. Dersom ordningen skal knyttes opp mot lønnskostnadene i de enkelte bedrifter, innfører staten en ordning som gir ekstra uttelling for aviser med høyt lønnsnivå. Det blir altså ikke journalistisk innsats eller årsverk som gir uttelling, ettersom et årsverk i VG eller Dagens Næringsliv kan gi dobbelt så høy statlig støtte som et årsverk i en avis som Finnmarken. Dette fører til en ytterligere sentralisering av mediene i Norge, og en svekkelse av aviser som driver marginalt fra før.

4. Konsekvenser av Mediestøtteutvalgets innstilling for avisa Finnmarken og medietilbudet i Finnmark

Til tross for kraftig befolkningsnedgang i Øst-Finnmark, reduserte annonseinntekter under finanskrisa og endrede medievaner i befolkningen, har Dagbladet Finnmarken AS klart å drive med positivt resultat gjennom stadige effektiviseringer og kontinuerlig produktutvikling.

Vi mener dagens lesermarked ikke tåler en påplussing av prisen med 8 eller 25 %. For Finnmarken ville 8 % moms utgjøre vel 1 million kroner i 2010, mens 25 % moms tilsvarer 2,8 millioner kroner.

Hvis avgiftsøkningen skal kompenseres innenfor dagens drift, ville resultatene for Dagbladet Finnmarken AS i 2008, 2009 og 2010 sett slik ut (i millioner kroner):

År	Resultat, 0-moms	8 % moms	25 % moms
2008	1,3	0,3	- 1,5
2009	1,5	0,4	- 1,4
2010	2,1	1,0	- 0,7

Det framgår av dette at en momssats på 25 % ville blitt fatalt, og også en momssats på 8 % vil innebære en uforsvarlig lav driftsmargin.

Så langt vi kjenner til, er det ingen andre aviser i Norge som utgir avis seks dager i uka med så lave driftsinntekter som Finnmarken har. Det er derfor ikke mulig å gjøre vesentlige kutt i kostnadene uten å redusere utgivelsesfrekvens. Vi synes det vil være svært alvorlig dersom det er endringer i statlige rammebetingelser som skal tvinge oss til et slikt skritt.

Det bør være et politisk mål at flest mulig mediebedrifter skal ha en sunn økonomisk drift og drives uavhengig av særskilte støtteordninger. Dette bør også være mulig i Øst-Finnmark med dagens ordning for moms fritak. Alternativet er at denne delen av Norge står igjen kun med lisensfinansierte medietilbud og fådagere aviser med varierende avhengighet av statlig støtte.

Vennlig hilsen
DAGBLADET FINNMARKEN AS

Kari Karstensen
Ansvarlig redaktør

Ola Finseth
Administrerende direktør

